

pastir vseh kristjanov vsled svoje najvišje apostolske oblasti o verskih in naravnih nauk, katere mora verovati vsa Cerkev. V tem slučaju so rimski papež z božjo pomočjo, ki je bila obljubljena sv. Petru, deležni tiste nezmotljivosti, s katero je božji Vzveličar obdaril svojo Cerkev z ozirom na odloke v verskih in nrafskih resnicah. Raditega so take razsodbe rimskega papeža neizpremenljive že same na sebi, ne da bi potrebovale še pritrdila cerkve.

Njih Svetosti svetemu očetu papežu smo dolžni tudi najzvestejšo pokorščino kot svojemu vrhovnemu pastirju, kateremu veljajo besede ustanovne listine o prvaštvu sv. Petra: Pasi moja jagnjeta! Pasi moje ovce! (Jan. 21, 15—17). S temi večno znamenitimi besedami je podelil najvišji Pastir vseh vernikov, Kristus Jezus, svojemu vidnemu namestniku na zemlji neomejeno vladarsko oblast nad vso sveto Cerkev.

Kot dobri hvaležni otroci od Boga nam dane matere svete Cerkve hočemo svojega skupnega očeta papeža Pija X. iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše spoštovati, ljubiti in ga ubogati. Obenem hočemo s psalmistom za njih goreče moliti: Gospod jih naj obvaruje in ohrani pri življenju ter jih naj osrečuje na zemlji, pa jih naj ne izda v voljo njih sovražnikov. Gospod naj jim da pomoč na mestu njih bolečin. (Ps. 40, 34).

Jezus Kristus, ki je rekel: Ogenj sem prišel na zemljo prinest, in kaj hočem, kakor da se vname (Luk. 12, 49), naj svojemu namestniku na zemlji, papežu Piju X. podeli milost, da med ljudstvi sveta ohranijo ogenj ljubezni do Boga in do bližnjega, ogenj bridkosti in nadlog pa da pogasijo ali vsaj njegovo moč ublažijo in koristno ukrotijo.

Sv. Marija, devica mogočna in usmiljena, sv. Mihael, varuh svete cerkve, sv. Jožef, zaščitnik cerkve in krstni patron novoizvoljenega poglavarja cerkve, sveta prvaka apostolov Peter in Pavel, sv. Pij, patron novega rimskega papeža, in vsi angeli in svetniki božji, pomagajte vidnemu vladarju kraljevstva božjega na zemlji in prosite za njega, da vse, ki so izročeni njegovi najvišji pastirski skrbi, vlada in varno vodi po kraljevem potu resnice in pravice, čednosti in vzveličanja!

Vi pa, bratje, rastite v milosti in spoznanju Gospoda našega in Vzveličarja Jezusa Kristusa! Njemu bodi čast zdaj in vse vekomaj! Amen.

Dano v Mariboru, na praznik sv. Dominika, dne 4. avgusta 1903.

Mihael,
knez in škof.

Politični shod v Rušah.

V nedeljo, dne 2. avg. se je vršil politični shod v Rušah, ki je bil jako dobro obiskan. Predsednik »Političnega društva« v Mariboru, g. dr. Glaser, otvori zborovanje, pozdravljač vse navzoče in povdarja, da je pač današnji obisk dokaz za to, da se mi ne bojimo iti v Ruše, kakor je to trdil neki nemški list.

Gosp. drž. in dež. poslanec Robič veselo pozdravljen pravi, da je prišel radostnega srca poročat o političnem položaju v Ruše, našo vrlo postojanko ob Dravi. Hudo okreca boso vest, katero je razširila »graska tetka« v svet, češ, da se on ne upa med Rušane, ker je že »Štajerčeva« stranka premočna. »To je navadna laž, zakaj »Štajer« (klici: giftna krotka! modras!) ne bode pri kremenitih značajih kakor so Rušani in Pohorjani, imel nikdar nobenega vpliva, zakaj list ni za Slovence, ampak za nemškutarje in odpadnike.

Političen položaj je jako kritičen; od l. 1848. ni bilo v Avstriji oziroma v monarhiji nikdar take zmešnjave kot je sedaj. Leta 1848. so rešili Avstrijo pogina Slovani, naj-

prej Hrvati in potem Rusi. Za te zasluge Slovani niso našli nikdar nobene hvaležnosti; zatirali so jih kolikor so le vedeli in znali. L. 1867. se je Avstrija razkosala v dva dela. Vsaka polovica je dobila svojo ustavo in upravo. To leto 1867 je za Avstrijo usodopolno, smrten greh (klici: hudodelstvo!). Sedaj se ta vladni zistem že v obeh polovicah maščuje. Tam zatirajo Madžari brate Hrvate kakor sužnje, pri nas ne delajo z nami nič bolje Nemci, ki so si pridobili vsled krivičnega zistema nadvlado, dasi so v manjšini. Avstriji je posebno pogodba, ki se je sklenila z Deakom, v največjo nesrečo. Vsled te pogodbe oškodujejo Madžari našo polovico, kjer le morejo. Višji avstrijski krogi so pa proti njim tudi jako popustljivi.

Nečuvveno je, ko slišimo sedaj, kar se vrši na Madžarskem. A vzlic temu je vojni minister umaknil cel vojni predlog, da se več uredil je, da se na Madžarskem odpuste meseca avgusta vsi vojaški vajenci kmetskega stanu. Ko smo mi za svojega kmeta to zahtevali v Avstriji, se nam je vse odbilo od vlade, češ, da je to nemogoče; nadalje je isti vojni minister odpravil vsaj nekoliko nemški jezik iz vojaških krogov. To je dejstvo, da Madžari vse dosežejo in to se pod ministrskim predsednikom Khenom Hedervaryjem, nekdanjim banom hrvatskim, ki je uničil tudi gospodarsko celo Hrvaško. A odklenkalo mu bode kmalu.

Slovenski poslanci so se potegovali za brate Hrvate, da so opozorili tudi v tej polovici Avstrije vlado na velike krivice, ki se gode Hrvatim. Mi čutimo globoko s Hrvati, saj nas veže v eno celoto zgodovina; z njimi smo stali več stoletij na braniku proti nekristjanom. Poznamo pa tudi najbolj, kako čutijo Hrvati to težko breme madžarske vlade, ker se nam ne godi nič bolje nego njim. Na Spod. Štajerskem so nekateri glavarji, ki se hujše obnašajo nego ban hrvatski.

Saj so vendar pri nas iste razmere, naj si bode v uradih ali železnicah. Radi teh razmer je že tudi pri nas med ljudstvom občna nevolja. Državni poslanec je hotel ravno v tem najbolj razburkanem času na Hrvatskem opozoriti našo vlado, da je pri Slovencih isto žalostno stanje. Da bi to dokazal, je stavil nujni predlog za slovenske napise na novi železnici Grobelno-Rogatec, ki pelje le po slovenskih pokrajinah. Obstrukcija Čehov je ta predlog začasno pokopala, a prišel bo čas, da bo zvedel svet o tej priliki, kako delajo politični organi s slovenskim življenjem.

Na Dunaju je od dne do dne slabše. Trgovinska nagodba bi se morala rešiti. A to lahko trdim, da je to ministrstvo ne bode spravilo pod streho. Čehi ne puste razpravljati v državnem zboru o avstrijskih potrebščinah, dokler jim vlada ne da, kar jim postavno gre. Vlada jim je pa, kakor Jugoslovanom, tako naklonjena, da še ni hotela nobene izjave dati o češkem vseučilišču in porabi jezika v uradih. Radi tega je odstopil češki minister Režek, tako, da je položaj še nevarnejši. V jeseni mora priti v parlamentu do poloma. Nemške stranke, katere hočejo le gospodariti z nami, nečejo privoliti, da bi se Mladočehom in Jugoslovanom izpolnile najpotrebnejše zahteve. Radi tega je pač samo ob sebi pravično, da onemogočijo Čehi in Jugoslovani delovanje takšnega parlamenta.

Državni zbor itak le životari; delalo se je jako malo, dasiravno trobijo sedaj nemški listi in nemški poslanci v svet, koliko so delali. Storilo se pa ni nič, kakor da so se skovale neznatne postavice o krošnariji in nedeljskem počitku, ki so brez vsega pomena. Najvažnejše delo, proračun, je pa zaostalo. Morala bode zopet skrbeti za to, da bodemo plačali davke, točka 14, kar je popolnoma nezakonito.

To vse kaže jasno, da ne bodemo tudi v bodoče z našim parlamentom na boljšem. Državni zbor, kakor je sedaj, ne more ne živeti ne umreti. Dobil bi novih močij, če bi

se obnovil. K temu pa je potreba novega volilnega reda — s splošno volilno pravico.

Tudi pri nas so razmere jako žalostne. Vse dela v mestih in trgih proti slovenskemu narodu, ki je večinoma kmetskega stanu. Položaj kmetijstva je pa do cela obupen. Kmetijstvo hira tako, da je kmetsko ljudstvo primorano izseljevati se v Ameriko. Deloma pa gre v mesta in trge in se izneveri narodu. Na deželi ni delavcev, radi tega se delo na polju ne more vršiti pravočasno in zaostaja. Kmet pa tudi nima nobene zaslombe od nemške deželne večine. Ta večina, ki za Slovence sploh nima nobenega srca, se sploh ne zmeni za kmeta in dela le v korist mest in trgov. Veliki deželni davki se potrošijo večinoma za nepotrebne nemške zavode v trgih in mestih. Posebno je pokazala ta nemška večina svojo naklonjenost do kmetskega stanu, ko je hotela vpeljati nov volilni red. Predlagala je, da se število poslancev v mestih in trgih še pomnoži, a v kmetskih skupinah, ki so že itak sedaj jako na slabem, naj še ostane pri starem; poleg tega so zahtevali 6 virilnih glasov, tako, da se jim je očitalo, da se dajo vratarju virilni glas; saj se je že nemška ljudska stranka z njim dala slikati. (Splošna veselost in smeh.) Nemci naravnost nečejo nove pravične volilne prenosove.

Državni poslanec povdarja, da je za nas Slovence v takih nesrečnih časih pač najbolje, da se združujemo vsi sloji in se združeni ne umaknemo sovražniku. To združenje bode moč in le lastna moč nas reši. Če si pomagamo sami, pomagal nam bode tudi Bog.

Govornikove besede so se glasno odobraval. O razmotrivanju g. dr. Rosine, ki je prav natanko orisal naše slovensko šolstvo, se spregovorimo. Na tem shodu so se soglasno sprejele te-le resolucije:

1. Volilci iz Ruš in bližnje okolice izražajo svojemu drž. in dežel. poslancu popolno zaupanje in ga prosijo, da dela s svojimi tovariši Jugoslovani vedno z vso enerzijo, da dosežejo Slovenci svoje pravice.

2. Volilci iz Ruš in bližnje okolice zahtevajo solidarno s svojim poslancem, da se uvede za volitve v drž. in dežel. zbor splošna, jednaka volilna pravica.

3. Volilci iz Ruš in bližnje okolice zahtevajo od vlade, da se jim ustanove slovenske srednje, gospodarske in obrtne šole, ker ne morejo nikdar upati, da bi v svojo samozobrazbo dobili takih šol ali takšne zaslombe od dežele.

4. Volilci iz Ruš in bližnje okolice se zgražajo nad grdimi napadi nemških štajerskih časopisov na slovenski narod in obljubujejo, da bodo odgovarjali na te narodne napade le na gospodarskem polju z geslom: »Svoji k svojim.«

5. Tukajšnji volilci zahtevajo od vlade v vseh uradih in šolah na Spod. Štajerskem uradnikov, ki razumejo jezik naroda in so mu naklonjeni.

6. Zbrani zborovalci izražajo željo, da slovenski poslanci ne opuste zahteve, dokler se ne ustanovi vseučilišče v Ljubljani.

Desetletnica Savinske podružnice „Slovenskega planinskega društva“.

Kakor je našim čitateljem znano iz časniških poročil in iz spisa v predlanskem Mohorjevem koledarju, mnogim pa tudi iz lastnega opazovanja — imamo Slovenci društvo, ki skrbi za razkrivanje naših planin in za udobnejše potovanje v istih: »Slovensko planinsko društvo«. Ako si prejšnje čase šel v planine uživati sveži zrak in obsežen razgled ter občudovat stvarstvo božje, si se gotovo radoval nad krasotami in čudesi, katere je Vsemogočni vstvaril ravno v naših krajih, ali na tihem te je peklo v tvojem narodno čutečem srcu, ko si našel povsod